

עדכונים בחינוך

אגף א' חינוך ילדים ונוער בסיכון

Projecting the Potential Impact of COVID-19 School Closures on Academic Achievement

Megan Kuhfeld; James Soland; Beth Tarasawa

מחקרים רבים מנסים לנבא את השפעת משבר הקורונה על הישגים לימודיים. מחקר זה מתבסס על שלושה גופי ספרות: השפעת חופשות הקיץ, אסונות (הוריקן קתרינה) והיעדרויות תכופות על הישגי תלמידים. החוקרים בדקו שלושה תרחישים של השפעות על הישגים בקריאה ובמתמטיקה בשלושה תרחישי זמן שונים. המחקר מנבא פער גדול בלימודים לכלל האוכלוסייה בתחומים אלו, כאשר ישנם קשיים גדולים יותר בתחום המתמטיקה. ההנחה היא שבקרב משפחות מרקע סוציו אקונומי גבוה קל יותר לטפל בנושא הקריאה במסגרת המשפחתית מאשר במתמטיקה. ישנם ניבויים המתייחסים לפערים בין תלמידים מרקע סוציו אקונומי נמוך לגבוה. על פי ניבוי זה, בבתי ספר המשרתים אוכלוסיות מרקע סוציו-אקונומי נמוך, 73% מהתלמידים יישמרו על רמת הישגים רגילה לעומת רק 34% מהתלמידים בבתי ספר המשרתים אוכלוסייה מרקע סוציו אקונומי נמוך. כמו כן, המחקר מנבא כי משבר הקורונה יביא לפערים לימודיים במיוחד בקרב אוכלוסיות שאין להן נגישות לאמצעי קצה. תחזיות אובדן הלמידה מרמזות כי אנשי חינוך וקובעי מדיניות יצטרכו להיערך לתלמידים רבים שנמצאים מאחור מבחינה אקדמית כתוצאה מסגירת בתי ספר ממושכת,

עובדי אגף יקרים,
תודה רבה שהשתתפתם בכנס האגף השנתי שלנו. התרגשתי לראות שלאורך כל הכנס נכחו כ-900 משתתפים מהאגף ושותפים שלנו. בתקופה זו אנחנו לומדים כיצד לעבוד מרחוק ולנצל את הטכנולוגיה לטובתנו. אני מקווה שהכנס היה מעשיר ומלמד עבורכם, גם ברמת התוכן וגם ברמת העשייה.

שלכם,
חיים מויאל

Lessons for School Leaders Report 2

Kristaps Ozolins; Richard Brink; Ernest Jenavs

סקר שבוצע בקיץ באנגליה בקרב 45,338 משתתפים (277 בתי ספר, 22,729 הורים, 14,432 תלמידים ו-8,177 אנשי צוות חינוכי). המסגרת הקונספטואלית עליה התבססו הכלים הייתה מורכבת מארבעה ממדים: קהילה, למידה, רווחה נפשית ומנהיגות. ניתן ללמוד מהדוח שבקלות יחסית אפשר לזהות את התלמידים שיזדקקו לתמיכה משמעותית בהמשך. למשל, 17% מהתלמידים דיווחו כי אינם מרוצים מהתקדמותם בלמידה.

כמה נקודות מעניינות מתוך הסקר:

1. ללמידה, רווחה רגשית, קהילתיות ומנהיגות יש קשר ישיר להתמודדות הבית ספרית עם אתגרי הקורונה. עבור ההורים והצוות החינוכי, המנהיגות הבית ספרית אשר באה לידי ביטוי בתקשורת עמם, בבהירות ההחלטות ובתמיכה שחשו שהם מקבלים, הייתה המשטנה המנבא החזק ביותר של הביטחון בהתמודדות הבית ספרית עם הקורונה. עבור תלמידים, תפיסתם את איכות הלמידה והרווחה הנפשית שלהם נמצאו כמנבאים את יכולתם להתמודדות שלהם עם אתגרי הקורונה.

2. משימות ברורות ותחושת מסוגלות עצמית של תלמידים מקדמים גישה חיובית ללמידה – תלמידים שצינו כי קל להם להתרכז במשימות וכי ההנחיות היו ברורות, החזיקו בעמדה חיובית במידה ניכרת לגבי התקדמותם מאשר אלו שחשו כי קשה להם להתרכז והמשימות אינן ברורות.

3. ללמידה המקוונת לא הייתה השפעה ניכרת על תחושת ההתקדמות של תלמידים בבית ספר יסודי או על יסודי.

4. מעורבות ושקיפות בהחלטות – 82% מההורים ו-88% מהצוות הרגישו מעורבים בקבלת ההחלטות הבית ספריות במהלך משבר הקורונה, דבר שחזק את תחושת השייכות לקהילת בית הספר. ובהמשך לכך כאשר הייתה שקיפות מצד הנהלת בית הספר בהחלטות ובתהליכים זה הגביר בקרב צוות בית הספר את תחושת הביטחון פי ארבע ואת תחושת ההורים פי עשר. זה מביא לכך שההורים מרוצים מהתנהלות בית הספר.

5. צוות אשר היה מרוצה מהאיזון של חיי עבודה (work life balance) דיווח כי הוא מצליח להתמודד טוב יותר עם המשבר, המפתח לכך זה זמינות התמיכה שיש לצוותים.

במאמר ניתן לראות מסקנות רבות ומעניינות כגון שתלמידים מעידים כי המטלות האפקטיביות ביותר הן להקליט סרטונים, צפייה בסרטונים ומטלות מקוונות.

הטיפים המרכזיים שניתן ללמוד מהדוח:

1. **תקשורת!** זה עדיף לעצבן מישהו מאשר לא לתקשר איתו. לכן, צריך כל הזמן לדבר ולתקשר עם הסביבה עם הורים, צוות ותלמידים. גם כאשר מנהל לא יודע הרבה עדיף לו לשתף
2. **שתף את ההורים כשותפים ללמידה!** הלמידה מרחוק חדשה גם להם ויש להם אתגרים משלהם בדרך, לכן חשוב שבית הספר יתמוך בהם- זה יביא לשיתוף פעולה טוב יותר וחוויה טובה יותר לתלמידים.
3. **תמשיך ללמוד!** מנהלי בתי ספר לעולם לא נאלצו להתמודד עם משהו שדומה למשבר הקורונה, לכן חשוב להמשיך לקרוא את המפה כל הזמן, לבדוק מה עובד ומה לא כדי להמשיך לתכנן את הלמידה.

https://edurio-public-storage.s3-eu-west-1.amazonaws.com/Edurio_Covid-19_Impact_Review-Report_2-d6dc8edf-2d7c-403c-b580-a9f03f82fe12.pdf

**עיפים אחרי הזום?
כולנו!**

**מסתבר שיש גם הסברים מדעיים לתופעה
הנקראת ZOOM Fatigue
למתעניינים:**

https://www.hebpsy.net/blog_Post.asp?id=4982

"למידה כהתמודדות"

לצפייה בכנס האגף כנסו לאתר האגף:

<https://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/YeledNoarBesikun>

95,000 תלמידים הוחרגו

לקראת הגל השני הצלחנו להחריג את מסגרות האגף! אנו רואים במהלך זה חשיבות עליונה. נעשתה כתבה בכאן וו על מח"ט ברנקו וייס רמלה ובה הודגש כמה חשובה החרגה זו: "אפשר ללמוד הרבה ממה שקרה בברנקו וייס בגל השני. מורים ותלמידים נכנסו לבידוד והיו כאלה שאף נדבקו בנגיף, אבל עם כל זה הצליחו כאן לשמור על שגרת לימודים בצל הקורונה. אולי, דווקא מכאן עשויה לצאת הבשורה לכל מערכת החינוך בישראל." קישור לכתבה:

<https://youtu.be/tluNvFQFKoU>

האם בנות לומדות טוב יותר מרחוק מאשר בנים?

מחקר שנעשה באוניברסיטת קולומביה מצא כי אכן הבנות היו פעילות יותר בלמידה מרחוק בחמישה תחומים: מספר הימים בהם פעלו באתר הלמידה ובמספר הכניסות, משך השהות והפעילות באתר, הודעות ותגובות שנקרא באתר וגם שנכתבו. בנוסף, התלמידות הגיעו גם להישגים טובים יותר בלמידה מרחוק מאשר הבנים.

מעניין? ניתן לקרוא עוד כאן:

<file:///C:/Users/%D7%99%D7%A8%D7%93%D7%9F%20%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A8%D7%99/Downloads/%D7%94%D7%91%D7%93%D7%9C%D7%99%D7%9D%20%D7%91%D7%99%D7%9F%20%D7%94%D7%9E%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%9D%20%D7%91%D7%9C%D7%9E%D7%99%D7%93%D7%94%20%D7%9E%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7.pdf>

הערכת האפקטיביות של התכנית "מסלול בגרותי רגיל" (מב"ר)

לשמחתנו, ספי בכר מבנק ישראל אשר ערך מחקר זה הגיע להציגו בכנס. המחקר מעיד על כך שהעשייה בביתות מב"ר אכן מצליחה להביא למניעת נשירה וצמצום פערים לימודיים. להלן מספר מסקנות:

1. השתתפות בביתות מב"ר מביאה לירידה של 3.2% מהנשירה!

2. השתתפות בביתות מב"ר מביאה לעיליה של 4.8% באחוזי הבגרות.

3. בקרב המגזר הערבי הנתונים עוד יותר משמעותיים: ירידה של 6.2% בנשירה, ועליה של 9% בשיעור זכאות לבגרות.

אנו ממליצים לקרוא את המחקר:

<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Documents/%D7%9E%D7%97%D7%A7%D7%A8%20%D7%9E%D7%91%D7%A8%20%D7%9E%D7%9C%D7%90.pdf>

WHAT HAPPENS WHEN SCHOOLS SHUT DOWN? INVESTIGATING INEQUALITY IN STUDENTS' READING BEHAVIOR DURING COVID-19 IN DENMARK מה קורה כשבתי ספר נסגרים?

מחקר בדנמרק מצא כי לפני הסגר, ילדים ממעמד סוציו אקונומי חזק קראו טוב יותר מילדים ממעמד סוציו אקונומי נמוך. הסגר הגביר את הפערים, אך חזר לרמתו לאחר חזרה חלקית ללימודים.

המחקר התקיים בקרב תלמידי כיתות ד'-ה' בשבע מחוזות בדנמרק באמצעות ניתוח נתונים של אפליקציית קריאה בה רוב התלמידים משתמשים.

נתוני הקריאה נמדדו בשני מדדים: משך זמן הקריאה ומספר המילים שנקראו.

המחקר חולק לארבע שלבים: לפני הסגר, סגר כללי, חופשת הפסחה, למידה חלקית (פתיחה חלקית של בתי הספר ולמידה מרחוק).

בתקופת הסגר הייתה עלייה כללית בקריאה, אך הפער בין ילדים מרקע חזק לילדים מרקע מוחלש גדל. לעומת זאת, בתקופת הלמידה

ההיברידי, הקריאה עלתה בחזרה לרמה גבוהה יותר מאשר לפני הסגר וחזר הפער בהיקף

הקריאה להיות דומה בגודלו לפער לפני הסגר.

ניתן להבין מכך כי ניתן לצמצם את הפערים כאשר חוזרים ללמידה. ממצא מאד מעודד מאד

לאור העובדה כי מסגרות האגף הוחרגו ללמידה.

למאמר:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0276562420301049?via=ihub>

החומרים באדיבות ובשיתוף המדען הראשי - משרד החינוך